

za šolske potrebščine, kar učiteljem ravno tako mnogo britkega na glavo nakopuje.

3. Ko bi se denarne kazni vporabile domá, kako koristno bi to bilo za šolo.

Kaznovani, dostikrat revež sam, bi se tolažil s tem: no, vsaj dobí plačane novce moj otrok nazaj, in če je premožen, bode manj nevoljen, ako vé, da se denarna kazen porabi kot milodar, in sicer tako, da stroški pri- našajo najlepše obresti, ti so: omika mladine in spo- znanje skritih talentov, ki bi bili sicer izgubljeni.

4. Tudi na javno mnenje o šoli bi to dobro- dejno vplivalo. Stariši bi se prepričali, da šolske go- sposke res največ čislajo omiko ljudstva, ker dejansko pripomorejo, da se dolžnosti do šole morejo izpolnovati. S čim se pač več vdanosti in veselja do šole vzbudi, kakor s tem, da šola ne samo dušne hrane delí, temuč tudi za telesne potrebe skrbi.

5. In ko bi se potem za ta kazenski fond našli še drugi dohodki, da bi se občinam bolj zdatno poma- galo, kar nemogoče ni, kakošno veselje bi se, zdaj ti, zdaj drugi šoli naklonilo! Kak praznik bi bil za šolsko občino, ko bi se mladina javno obdarovala z obleko! Koliko hvaležnih src bi se šoli pridobilo; koliko pod- pore bi na ta način vzbujena milosrčnost radodarno na- klonila temu fondu!

6. V podporo revne šolske mladine obrnjene de- narne kazni zastran šolskih zamud bi dale tudi prvi povod, da bi občine še posebej kako svoto volile v ta namen, ter bi tako pričele zadostovati §. 5. učnega reda. Ko bi se ta nasvet vresničil, morali bi se tudi denarni ostanki, ki se niso porabili za šolske potreb- ščine pri taki šoli, odrajtovati v tak zaklad, se vé da le pod tem pogojem, da bi se proračuni ne „štiriali“ tako, kakor se je to godilo prvo leto, ko je deželni zbor priredoval šolske proračune šolstvu na kvar, kar še sedaj nekatere šole občutijo.

Iz povedanega sledí, da bi bilo šolstvu jako ko- ristno, ko bi se omenjena določba v §. 82 toč. 3 po poti postavodaje v navedenem smislu predrugačila.

Ko bi se to zgodilo, potem nastane vprašanje: Kdo bode ta fond oskrboval in kako se ima denar porab- ljevati?

Krajnim šolskim svetom prepuščati ta denar, bilo bi najneplodnejše, prišlo bi tudi jako malo na vsako šolo, družih dohodkov bi ne bilo nikakoršnih. Okraj- nim šolskim svetom novo delo nakladati, ne gre, in bi tudi dosti prida ne bilo, ker bi imeli le z malimi svo- tami opraviti; zato bi bilo najbolje, da to stvar vzame deželni odbor v roke, ali vlada sama. Dohodki bi se skrbno na obresti nakladali, in o zimskem času bi se nakupila obleka ter razdelila med šolske občine.

To pa naj oskrbuje posebno društvo pod nadzor- stvom dež. odbora ali vlade. Blago za obleko se bode kupovalo „en gros“ (na debelo), narejati se bo dala pa dobrotnim rokám, obrtoikom, ki najceneje de- lajo ali pa v posilno delavnico, kar bi po privatnem potu ne bilo mogoče in brezplačno zgotoviti.

Ko bi pa oskrbovanje zaklada dalo preveč posla deželnemu odboru, naj bi dotično društvo sprejemalo novce neposredno od okrajnih šolskih svetov, ali pa posredno od deželske gosposke proti sprejemnemu listu. Pri obstanku takega društva bi se bilo tudi nadejati, da bi dobrotni bogatini po smrti zapustili kak legat temu društvu. Do zdaj se še to ni zgodilo, ker nimamo takega zavoda z namenom, oblačiti šolsko mladino.

Tovariši, zagovarjajte to idejo, ako se Vam zdi tredna, pri učiteljskih shodih, okrajnih zborih, da boste vem gotovše vslišani.

Ozir po domovini. Spomini na planine.

I.

Na goro, na goro,
Na strme vrhé.
Me kliče, me miče,
Me vabi srcé.

Vilhar.

Pet in dvajseti dan meseca avgusta leta 1873. je bil jako lep in prijeten. Nebo je bilo jasno kot ribje okó in dobrodejna sapica je pihljala od zapada obeta- joča lepo vreme tudi za prihodnji dan. Tu mi šine misel v glavo stopiti na Greben, ki je nad Kokro proti severo-izhodu najviši vrhunec v predgorji Kam- niških planin.

Po obedu snamem svojo botaniško škatljo s kljuke, naložim vanjo nekaterih stvari, potrebnih za suho grlo in prazni želodec, jo zadenem tako napolnjeno na hrbet, na stran pa torbico in dvignivši peté jo mahnem samši iz Viševka skozi lozo proti Štefanovi vasi. Prišedši iz loze na zvišeno planjavo naletim na žensko, katero vprašam, ali grem po pravem poti v omenjeno vas in v kateri hiši naj ondi iščem gospodarja, ki ga so mi nekateri izvrstnega hribolazca hvalili. Oni, po katerem poprašujete — mi prijazno odgovori — je menda tam-le na njivi; ako se ne motim, repo okopava; stopite samo čez uno ograjo in boste takoj pri njem. In zaisto! nekaj korakov in skok čez ograjo in bila sva skup. Bog daj srečo dragi prijatelj! bi li ne bila vas volja, spremljevati me na Greben? Zakaj ne, samo počakati boste morali nekoliko, da se za pot napravim, potem pa kamor je vam ljubo, in če hočete tudi na Grintovec. Izgovorivši te besede zadene matiko na rame ter me vodi v vas do svoje hiše.

V kratkem je bil za odhod napravljen in založivši mojo škatlo na svoje pleči korakova polagoma navkre- ber naprej. Ura je kazala blizo pet čez poludan, ko se iz Štefanove vasi vzdignevala.

Nad Otavevcem pri znamenji, kjer se vije ste- zica v Kokro in se v gorenjo Kokrsko dolino lep raz- gled odpre, sva se prvokrat nekoliko odpočila. Tačas sem nabiral okoli mlakuž „Clausilia badia“. Po krat- kem oddihljeji jo odrineva ter stopava polagoma ob robu naprej, vodnik pred menoj, jaz pa za njim. Meni gredočemu so se večkrat vkradle oči na kako z mahom obraščeno hibo*) (Fagus sylvestris) in zapazile kako „Clausilia dubia“ ali kako „Cl. fimbriata“ čepeti na njem, katere sem pridno pobiral v svojo škatlico.

Ko je večerno solnce goram vrhove zlatilo, bila sva že na Krvavcu, ki ima kakih 1850 metrov nadmorske višočine. Da si je že mračilo se, jo vlijeva od tod po melinah navzdol v „Dolge njive“ pod Greben in z nočjo sva bila pri pastirski koči, kjer se je mali pesék oglasil in najin prihod izdal. Ravno sta pastirja otepala žgance na mleku za večerjo, ko midva stopiva v kočó. Hvaljen Bog, dober večer! je bil moj pozdrav njima; kaj ne, draga prijatelja, da bodeva smela tudi midva nocoj tu pri vama prenočiti? O zakaj ne, odgovori stareji pa- stir, samo malo na tesnem bomo. Nič ne dé, da sva le pod streho in pa pri ognjišči, drugo se eno noč že prestane. Izgovorivši te besede se stegnem po hlotu poleg ognjišča ter ga za to noč v posest si vzamem. Ta pastirska kočá je zaisto primitivna. Misli si, dragi čitatelj! štiri iz kamenja zložene in s mahom zapažene kaka dva metra visoke stene, ki objemajo 3 metre dolg

*) V Kranjski gori in tudi drugod v dolini imenujejo „Fagus sylvestris“ hiba, katero imé se mi boljše dozdeva od „bukve“, ker le preveč smrdi po nemški besedi „Buche“.

in 2 metra širok prostor; pri eni teh sten obtesan blod, pri drugi pa pastirsko posteljo, ali veliko več korito, v gornjem konci iz kamnatih plošč zloženo majhino ognjišče, pri vrhu sten okoli police: vse to zdaj pokrito z deskami obteženimi s kamni in tu imaš naslikano vso planinsko palačo.

Ko pastirja odvečerjata, rečem tovarišu: no, najinima želodcema bo treba tudi kaj večerje, in sicer najprej kaj gorkega za podlogo drugim stvarém. Zato vprašam pastirja, je-li ima kaj mleka odveč. Nimava ga ravno obilo, a za večerjo se ga bo že še dobilo, je bil odgovor. Hej fant! stopi vên v ogrado in primi kozo za bedro; toliko boš že še namolzil, da si bosta svoja želodca pogrela. Kmalu je bil dečko z mlekom tukaj, ga precedi v ponev ter zavre na ognji. Jaz podrobim potem kruha va-nj in večerjica je bila gotova, ki nama je z drugimi rečmi jako teknila. Po večerji se zopet stegnem po hrodu, pastir mi podá star planinsk plašč pod glavo, s katerim sem se pa, ker me je mraziti začelo, rajši ogrnil, pod glavo pa butarico kleščevja podložil. Dolgo, prav v pozno noč smo o tem in unem kramljali, dokler pastirja, ki sta se bila vlegla v svoje jaslice, nista obmolknila, kmalu potem pa neznanski duet smrčati začela. Ta nepričakovana himna mi je preveč topila srce, da bi bil spati mogel; pa tudi moj tovariš ni mogel zatisniti očesa, ker se ni imel kam položiti; zato je pa pridno netil, da sva se vsaj nekoliko gréla. Ko tudi nama jezika odpovesta in večja tihota nastane, se oglašé planinske miške, ki neboječe se švigajo po policah iskaje si kaj tečnega za svoj smrček. Tu mi pridejo na misel besede nekega rimskega pesnika: „noctes vigilant amarae“, katere je nek nemšk čevljarsk pesnik po svojem kopitu tako-le raztegnil:

O bittere Nacht',
O schwere Nacht',
Wie hart sind eu're Stunden!
Wohl keine Ruh',
Kein Aug geh't zu,
Der Schlaf ist mir verschwunden.

Zato kmalu čez polnoči se zravnam pokonci, pokličem svojo ženko brevir iz torbice in opravi juternico. Ni se še daniti začelo, sta bila tudi pastirja na nogah; starejši se napoti iskat zgubljenih ovac, mlajši pa odlazi s čebrico po vode. Pa tudi midva nisva čakala belega dneva, marveč omajeva svoje vtrudene ude ter naveževa pot na omenjeni Greben. Gredé ponujam vodniku požirek slivovke in grižljaj kruha za juterk, a ni mu dišalo, tako malo njemu kakor meni in tako sva ob 9. uri prav tešča prilezla na vrhunec Grebena, ki meri kakih 2130 metrov nadmorske višočine. Tu se vsedeva ter najprej povečem povžijeva to, kar sva seboj imela za grlo in lačni želodec, da tako v škatli prostor napravim za druge stvari, katere sem nameraval nabirati in jih tudi mnogo nabral.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Turki leta 1822. in 1823., pa dandanes.

Zgodovinska prilika.

Dandanes nahaja se ne samo med Magjari, temuč tudi med nemškimi Slovanom sovražnimi ustavaki mnogo taci ljudi, ki na kolenih leže pred „modrostjo“ in „junaštvom“ Turške politike in ponosno kažejo na Mit-had-pašo, ki je tako izvrstno ocehal („über den Löffel barbirt“) Evropejske diplomate, da jim je v Carigradu duri pred nosom zaloputnil.

Al pivarniški ti politikarji takraj in unkraj Litave ne čutijo, kako strašansko smešne se delajo s tem, da svojo modrost zajemajo iz skleda sleparskih časnikov, ki nič ne vedó ali nič vedeti nočejo, kar v listinah Evropejske zgodovine pred svetom odprto leži. Zgodovina nam kaže, da vse to junaštvo, s katerim se Turki dandanes bahajo ter nasvete celega omikanega sveta odbijajo, in da lvsá ta komedija s pozivom 200 Turških velikašev v večiki zbor družega ni, kakor starodavna „pogreta rihta“ surove Turške ošabnosti!

Ko je 5. svečana 1822. leta najhuji sovražnik Turkov Ali paša Janinski po ukazu sultanovem umorjen bil, je tako strašansko izrastel Turkom greben proti Grkom, ki so se Turčiji izpuntali, da prav tako kakor danes so odbili vse nasvete Evropejskih vlad. In prav tako kakor danes sta takrat Avstrijski in Angleški pooblastenec skušala Turke preveriti, naj se ne kregajo s pametjo in se udajo Evropejskim zahtevam.

28. svečana leta 1823. bili so predlogi Evropejskih vlad o Grških zadevah — prav tako kakor letos 19. januarija — predloženi velikemu Turškemu zboru, a kakor zdaj jih je takrat soglasno zavrgel ta zbor.

Prav tako kakor danes je začela Turčija takrat klicati vojsko iz vseh krajev Azije in ob Bosporu stalo je 100.000 oboroženih Turkov, čakaje migljeja, da planejo nad Grke.

Tudi takrat kakor danes napenjala je Evropejska diplomacija vse moči za mirno spravo med Turki in Grki. Zastonj sta se trudila Avstrijski in Angleški poslanec, opozoriti Turčijo na nasledke predrznega boja, žugaje jej, ako svojevoljno zdražijo Rusijo, da boste Avstrija in Anglija prepustili Turčijo nemili osodi ali celó Rusiji na pomoč prihiteli, — zastonj je Metternich skušal Carigradski vladí vlivati pameti v možgane — al kakor danes bilo je tudi takrat vse le bob v steno! Turki niso se dali odvrniti od misli, da Evropejske vlade niso zložne med seboj in ta Evropejski razpor ostane Turčiji najkrepkejša zaslomba.

A kaj je bil konec te tudi dandanes od Magjarov in družih slavofobov tako hvalisane Turške modrosti in Turškega junaštva?

Navarin! — kjer ni Rusko, ampak Angleško brodovje pod poveljstvom Kodringthona Turško armado Kapudan-paše tako potolklo, da se je na drobce razletel ves Turški „heroizem“ in — Grecija postala je svobodna!

Novice iz Turčije in o Turških zadevah.

Konferenc v Carigradu je konec, poverjeniki Evropejskih vlad zapuščajo že drug za drugim Carigrad tako, da v saboto že nikogar ne bode ondi. Na njih zadnje predloge je sklicala Turška vlada véliki svét vseh veljakov, med katerimi so bili tudi načelniki nemohamedanskih vér, ki pa so v Turčiji skoro vsi pokorni hlapci Turkov in so tedaj glasovali z njimi, a še posebno navdušeno je glasoval judovski veliki rabinar. Ta svét je enoglasno sklenil, odbiti vse Evropske predloge. Pred odhodom je še Ignatiev opomnil, da mu je došlo sila veliko peticij in pritožeb kristijanov iz Macedonije, Tesalijske, Epira in Krete, katere pa v tem zboru ne morejo priti v obravnavo.

Zanimivo je tudi še to, kar je pred odhodom izrekel Ignatiev, namreč, da, če bi Turčija prelomila premirje med Srbi, Črnogorci in ustajniki, bi Evropa (toraj ne samo Rusija) to smatrala za napoved vojske.

Kaj bo zdaj, se še ne vé. Ruska vojna stoji ob Prutu, kakor da bi pripravljena bila vsak hip pre-

dan po časnikih in knjigah, pa se v slovenski jezik prestaviti ne dadó in jih tudi vsi drugi jezici le v izvorni besedi rabijo. Nemci imajo mnogo taci slovnikov, ni dvombe, da tudi Slovencem je potreben. Predlog predsednikov je bil književnemu odseku v prevdarek in poročevanje izročen.

Ponudili so se „Matici“ trije rokopisi, in sicer: 1) rokopis „o slovanski zgodovini“, v cirilici od g. Matija Majarja; odsek za izdavanje knjig je določil, da se o tem rokopisu ne more določevati poprej, predno se „Matici“ ne pošlje na pregled; 2) „slovenska stenografija“, katero je spisal g. Anton Bezenšek pod naslovom „Stenografična čitanka“; ukrenilo se je, da z ozirom na to, da je Matica zadnje leto že več potrosila za izdavanje knjig, nego bi bila smela; naj se toraj za sedaj odloži založba sicer hvalevredne knjige; 3) „zgodovina cerkve Kristusove“; akoravno je slovenski prevod dober, se vendar z ozirom na to, da dr. Fesslerjeva zgodovina ni primerna za višo gimnazijo, ni sprejela v natis.

Gospodarski odsek je o zadevi tiskarnih ponudb določil, da se Matične knjige tiskajo v Blaznikovi tiskarni zato, ker ona za 23 kr. cenejše tiska vsako pòlo nego druge tiskarne. Gospodarski odsek preskrbel je tudi pri Matični hiši marsikatero potrebne poprave, na pr. kanal, streho itd.

Tajnik napravil je natančen inventar vseh Matičnih knjig in drugih tiskovin. Vкупna vrednost vseh Matičnih knjig, ki jih v založbi ima, je 7900 gld., in ako od teh za zgubo in namečke pri razprodaji itd. odtegnemo 40%, ima „Matica“ v založbi svojih knjig vendar dobrih 4740 gold. premoženja. — Udom so se knjige o božičnih praznikih razpošiljale po gg. poverjenikih, pri katerih naj bi jih iskali, če jih še niso dobili.

„Matica“ se je po predlogu predsednikovem udeležila Janežičeve slovesnosti (13. avgusta pr. l.) s tem, da je dotičnemu odboru poslala slavno pismo, in da so jo pri tej slovesnosti namestovali trije odborniki.

Dalje je odbor določil, da naj se atlant s 5. snopečem (namreč s Španjsko, Švajco in Nizozemsko) dopolni in dokonča, in ker se po Kranikovi „zgodovini Avstrijsko ogerske monarhije“ in po I. delu „Telovadbe“ zelo poprašuje, ukrenilo se je, da se obe knjižici pripravite za drugi natis. Prvo pregledujeta gospoda profesorja Šuklje in Wiesthaler, drugo pa gosp. Stegnar. Obe ti knjigi bode „Matica“ vdruživ natisnila, ji potem slavnemu ministerstvu za nauk v potrjenje predložila ter potem šolam prodajala.

V izvršilni oddelek za Costov spominek je izvolil odbor gosp. Fel. Stegnarja in dr. Jer. Zupanca.

V odborovi seji 6. dec. izrekel je odbor tudi željo, naj tisti, ki imajo izdavanje slovensko-nemškega Wolfovega slovarja v skrb izročeno, pospešujejo, da se bode oporoka pokojnega knezoškofa skoro izpolnila in da to prevažno delo pride kmalu na svitlo.

Rokopisi, med katerimi „Matica“ nekatere že jako dolgo pričakuje, so: 1) „Slovenski Štajer“, katerega spis je prevzel g. prof. Macun; 2) „Slovanstva“ II. del („severni Slovani“), ki ga spisujeta prof. Majciger in prof. Wiesthaler; 3) Slovensko slovnico, ki jo popravlja gosp. prof. Šuman; 4) dr. Costovo življenje, ki ga spisuje prof. Urbas; 5) „And. Šega“ in dela njegova, ki ga brani g. Parapat.

Novih udov je dorastlo lani več kakor prejšnje leto. Pristopilo jih je 81, tako, da v resnici „Matica“ danes šteje 2144 udov.

Nemila smrt nam je vzela iz vrste častnih udov preslavnega Fr. Palackega, iz vrste ustanovnikov pa župnika Val. Ravnika, kateri je v svoji opo-

roki 19. marca 1844. l. naši „Matici“ volil 1200 gold. Večen spomin njima!

Iz računa bode sl. zboru razvidno, da letošnji Matičin imetek iznaša 57.985 gold. 40 kr. (med tem je v gotovini 3196 gold. 40 kr.)

Blagajnica se je vsled §. 33. opravičnega reda vpričo predsednika 20. januarja t. l. skontrirala; ves imetek se je našel v natančnem redu.

Bilo bi se Matično imetje poslednja leta zelo pomnožilo, da so vsi udje v redu plačali ustanovnino in letnino. Že samo zaostala letnina od zadnjih treh let iznaša 4235 gold., in to je na očitno škodo premoženju Matičnemu, zato odbor tudi današnjemu občnemu zboru predlaga to finančno zadevo v razpravo.

(Dalje prihodnjič.)

Ozir po domovini.

Spomini na planine.

I.

(Dalje.)

Razgled iz Grebena je jako velikansk, kajti tu imaš prav blizo pred očmi kopico visokih sivih snežnikov.

Se obrneš proti severu, gledaš orjaški glavi Grintovca in Kočne; proti severu-izhodu so Žolcpaske planine, izmed katerih kupi v nebesne višave Ojstrica z Brano; čez Veliko planino Kamniško vidiš daleč doli na Štajarsko; proti jugu in zahodu se ti razgrinja pred očmi tako rekoč cela Kranjska dežela.

Po kratkem odpočitku in tečni južnici nastopiva pot nazaj proti koči, kamur sva okoli poludne dospela.

Preden pa se od kočice ločim, naj omenim še bolj znamenitih stvari, ki se nahajajo na tej lepi planini. Gledé rastlinstva pač smem s Potočnikovim planinarjem trditi:

Je poln čvrstih cvetic moj stan
Stojé viharju, zimi v bran.

Tu ne vidiš družega kot cvet pri cvetu. Ko prideš na planino do kočice pastirske, se ti že naproti smehljajo: Anemone valdensis in narcissiflora, Primula elatior, planinski lepen (Adenostyles alpina), Ilka, ali preobjeda (Aconitum Napellus), katerega je samo okoli kočice toliko, da bi ga vsi homeopati na Kranjskem 10 let zadosti imeli. Enako veliko je tu planinske čmerike (Veratrum Lobelianum), katero, da-si je nekoliko strupna, koze in ovce popolnem oskubijo perja. Rebri so gosto obsuti z grmičevjem sleča (Rhododendron hirsutum), katerega Rusi bagulnek imenujejo, čigar vonjavo cvetje je s škrlato-rdečimi bojami čarobno oblito. Poleg njega raste v malih grmičih enako lepo-cvetoči Rhodothamnus Chamaecistus in pa Daphne striata. Nekoliko više nad kočico zagledaš po brežinah in tratah prečudno zmes raznih cvetlic, ki svojimi različnimi bojami jako dobrodejno lepšajo rujava tla. V velikih družbah odpirajo tu čašni jegelčki (Primula calycina) svoje rdeče lijaste venčke. Poleg njih dviga na kratkih receljnih Gentiana acaulis svoje plave vrčkaste cvetne kronice; na drugem mestu so mnogoštevilno posejane mične meteljce (Dryas octopetala), med katerimi se Ranunculus hybridus s svojo rumeno glavico kviško spenja. V kotličih in na vlažnih mestih, kjer je ravno sneg skopnel, kima poleg žoltih mastnic (Pingnicula flavescens) in rumenih dvoglavičastih violic (Viola biflora) s svojim zvončku podobnim višnjelim venčkom kaj brhka cvetlica Soldanella alpina in pusilla. Na družih prostorih se nabaja obilno medvedovega korena (Meum Athamanticum), po-

tem *Athamanta cretensis*, *Heraclium austriacum*, *Libanotis montana*, *Laserpitium peucedanoides*, katerim se tu in tam družijo *Androsace Chamaejasme* in *villosa*, *Veronica aphylla*, *Gentiana nana*, *pumila*, *Fröhlichii*; *Linum alpinum*, *Homogyne discolor*, *Pedicularis rostrata*, *Jaquinii*, *tuberosa*; *Erigeron uniflorus*, *alpinus*, *Astrantia carniolica*, *Oxytropis montana*, in v velikih blazinicah prekrasna *Silene acaulis*. Med kamenjem raste v velikih šopkih *Rhodiola rosea*, potem *Saxifraga rotundifolia*, *stellaris*, *Epilobium alpestre*, *Helianthemum alpestre* in še druge. Na peščenih plazéh in nasipih najdeš prijetno dišečo *Achillea Clavenae* in *atrata*, *Cerasium latifolium*, *Arabis alpina*, *Alyssum Wulfenianum*, *Thlaspi rotundifolium*, *Valeriana elongata*, *montana*, *Ranunculus Trauenfellneri*, *montanus*, *Arenaria ciliata*. — Prideš do kake pečine, vidiš marsikatero od raznih cvetlic čudolepo ovenčano. Razcvetajo se na njej in v njenih razpokah *Campanula Zoysii*, *Potentilla Clausiana*, *Paederota Ageria*, *Primula Auricula*, *Saxifraga crustatata*, *sedoides*, *muscoïdes*, *aizoides*, *Draba aizoides*, *Bupleurum graminifolium* in nježna očnica (*Gnaphalium Leontopodium*), katero sleherni rad pobere in vtakne za klobuk v znamenje, da je na planini bil. Celó na temenu *Grebena* še najdeš med kršjem skalovja planinski mak (*Papaver pyrenaicum*) in pa *Linaria alpina*. Med vsemi naštetimi cveticami je pa *Armeria alpina* ali pa *Statiche Armeria* prav gotovo kraljica, katera s svojimi škabiozam podobnimi rdečimi glavicami ali venčki v nepopisljivi krasoti lepotiči vse prostore te velike planine od pastirske kočé noter do vrhunca, in ako vtrgano seboj vzameš, ti nezvenela enako lepa ostane.

(Dalje prihodnjič.)

Popotne črtice.

Spisal političen sitnež.

(Dalje.)

Na prvi postaji proti Zidanemu mostu se voz hipoma napolni z dimom in raznovrstnimi vonjavami. Ni čuda! Okoli dvanajst nas je pušilo, kar se je dalo. Miloval sem gospico, ki je v takem dimu sedela in se mi zahvalila, da sem oštel nekega starega lovca, ki je s svojim duhanom tak smrad v vozi delal, da bi ž njim lahko šurke preganjal.

„Prav dobro ste mu jo povedali“ — se obrne gospica k meni v nemškem jeziku, pa zelo slabem izreku, tako, da vidim, da jej slovenski jezik mora gladkeje teči.

Jaz ves vesel, da me je gospica ogovorila, brž povzamem besedo in nadaljujem pogovor z vprašanjem (slovenski): „Gospica, se gotovo daleč ne peljete?“ Al beseda „gospica“ jo je morala zvesti, ker so se njena prejšnja smeh držeča usta nenadoma skremžila in sem dobil zelo „špičast“ odgovor: „Nur nach Lichtenwald, Gott sei Dank. Sein mer von dort zu Haus.“

Vkljub kocanežnemu temu odgovoru se ne dam ostrašiti, da ne bi nadaljeval pogovora. „Obžalujem“ — rečem na to — da mi ne bo dalje dovoljeno biti v tako prijetni družbi. Jaz se peljem do Zidanega mosta in potem do Ljubljane.

Gospica me nekako radovedno pogleda in zdi se mi, kakor da bi jo bila volja spustiti se z mano v pogovor. Al — zopet se skremžijo ustnice in iz njih mi prileti vprašanje: „Kenens niks tajč? Dieses kranerisch gfoht mir nit; is a pauernšproh.“

Kakor v Mokronogu pri nepozabljivi moji krčmarici mi je zopet na jeziku odgovor: „nekoliko bolje morebiti že znam, ko vi“ — al brzdam se in odgovorim le: „Če kdo lepo slovenski govori, se to že prav

lepo sliši, prav tako grdo pa je dobre nemščine navajenim ušesom slišati tako nemščino, kakoršno na pr. tu — — oni le „obšidar“ prodaja.“

Puščica je bila menda zadela, kajti gospica se molče obrne k očetu in začne ž njim pogovor. Jaz je nisem skušal več ogovarjati, ker je s svojim odgovorom v mojih očéh vso poezijo zgubila. Prižgem si toraj zopet viržinko in mislim na pomalane grobe ter pozlačene podobne svetnikov, ki pa so znotraj trohljive in po črvih razjedene. Tudi dogodka v Mokronogu mi na misel pride. Je li res po teh krajih ves ženski rod, mladi in stari, ki nosi kaj več ko kmetiško krilo, že tako navdan nemčurskega duha? Prav žal mi je, da sem zavoljo nosú te gospice, kateri je slovenski jezik morda še bolj smrdel, kakor lovčev tobak, starčku tako nanogo stopil.

Vse to se je godilo na eni postaji, dokaz, da vlak ni le par minut stal, kakor je konduktér obetal. Zdajci pa se vendar zopet spravi naprej, vagon se po prepihu kmalu sčisti, gospica diha laže, ne kiha in ne kašlja več, ampak se zopet pogovarja z očmi z zalim lovcom, oče pa neprenehoma gleda skozi okno, kakor da bi tega kraja ne bil še nikdar videl. Pred Sevnico smo se še dobrih 20 minut na solncu creli, predno nam je bilo dovoljeno peljati se na kolodvor, kjer je oče s hčerjo zlezel z voza, pa še le, ko se je ona pri zalem lovcu poslovila s prijaznim, pri meni pa s hudim, temnim pogledom, katerega sem jej pa jaz vrnil s kolikor mogoče prijaznim. Moj sosed, stari lovec s psom, pa jo je spremil z mrmranjem: „Neumno trebilo to! Misli, da si bom jaz zaradi nje kupil tobaka po 10 gold. funt. Če ne more prenašati dima, naj se pa vozi v 2. razredu. Dokler pa toliko plača, ko jaz, nima večih pravic od mene. Pa res!“

Logika starca je bila res prav ustavna: „enake dolžnosti — enake pravice.“ Zato se obrnem do njega s prošnjo, da bi mi ne zameril mojega prejšnjega razžaljenja. „Ej, kaj“, odgovori, „na to še ne mislim ne. Ono neumno trebilo v gosposkih cunjah — — no, pa saj ste jej dobro pod nos dali.“

Mož je zgovoren, mi kaže gore, vasi in gradove v okolici in tako mi polzeva vožnja do Zidanega mosta ni predolga.

(Kon. prib.)

Politične stvari.

Liberalci pa konservativci.

20. dne t. m. je bila volitev državnega poslanca v Bruku in Leobnu v gornjem Štajarskem. Knez Alojzi Lichtenstein, veren kristijan, pogumen domoljub, znani prijatelj in zagovornik kmetov, je želel postati poslanec. Ker pa je oni čas bolan ležal, je pisma razposlal volivcem imenovanih 2 okrajev, v katerem prav na kratko po domače kaže, kaj dandanes počno tako imenovani liberalci, kaj pa njim nasproti možje, katerim niso še možgani zavreli liberalizma in se držijo starih resnic ter se zato konservativni možje imenujejo. „Slov. Gosp.“ pa tudi „Vaterland“ sta objavila to pismo knezovo, katero naj tudi naš list razglasi.

Blagi knez v vprašanjih in odgovorih razklada kmetom delovanje liberalcev in konservativcev tako le:

1. Kdo psuje veliko let že v novinah in knjigah sv. katoliško cerkev, kdo kuje povsod postave zoper njene pravice in svobodo, kdo je ljudske šole prenaradil tako, da je krščanska izreja otrok zelo težavna? Odgovor: liberalci! — Kdo pa zagovarja sv. cerkev, kdo zahteva pametno preuredbo sedanjih šolskih

terarni zavod. Izbiralo se je, kakor je gosp. Šolar že razložil, leta 1869. veliko, in sprejel se tak atlant, o katerem do danes nismo slišali nezadovoljnosti; odbor je mislil z atlantom vstreči potrebam občinstva, ki je želelo slov. zemljevidov, in to je dosegel. Škoda, da velelečenega vrednika atlantovega gosp. Cigaleta ni tukaj vpričo, ki bi marsikaj najbolje razjasnil. Očitalo se je sedanjemu odboru, da ne izpolnjuje svojih dolžnosti; to je lahko rečeno, dokazano pa nikakor ni; vodilo odboru so pravila Maticna, njih pa se je strogo držal. Povdarjala se je „slovenska inteligencija“, menda, da se pogreša v Maticnem odboru; al v odboru sedi 13 profesorjev, 4 učitelji, 7 doktorjev, nad 20 pisateljev; to pač je cvet „slovenske inteligencije“! In kje stoji zapisano, da odbor mora vse sam storiti, Matici vse sam biti? Če je res toliko mladih moči, zakaj ne gredo na delo? vsaj ne bi pisali brezplačno. Kdor ima kako javno opravilo, ne sme se ustavljati, da se dela njegova kritikujejo, marveč še potrebno je, da se kritikujejo; al kritika mora zidati pomagati, a ne razdirati, namesto „slabega“ stvariti kaj boljšega, ne pa nič delati in le zaničevati, kar drugi delajo; — le una je dokaz pravega domoljuba, ta pa nikakor ne.

S tem je bilo konec razprave o poročilu odborovega delovanja. (Kon. prih.)

Ozir po domovini.

Spomini na planine.

I.

(Dalje.)

Pa tudi tajnocvetek (kriptogamov) ni prazna ta planina.

Sežeš po praprotilih, brez težave si lahko nabereš *Asplenium viride*, *Phegopteris Dryopteris*, *Aspidium rigidum*, *montanum*, *lonchistis*, *aculeatum* in *Cystopteris montana*.

Kogar mahovi veselé, si zamore tu poiskati: *Preissia commutata*, *Aneura palmata*, *Gymnostomum curvirostrum*, *rupestre*, *Dydimon rubellus*, *Distichium capillaceum*, *inclinatum*, *Caratodon purpureus*, *Desmatodon latifolius*, *Barbula aciphilla*, *Bryum pallens*, *caespiticum*, *orthorhynchium*, *Meesea uliginosa*, *Bartramia Oederi*, *Pogonatum alpinum*, *Orthothecium intricatum*, *rufescens* in še mnogo drugih.

Od lišajev si lahko odkruši od skalovja *Verucaria plumbea*, *calciseda*, *Lecidea petrosa*, *jurana*, *Lecidella goniophila*, *ochracea*, *Biatora rupestris*, *Callopusia ochraceum* in druge; na tleh pa lahko pobere *Lecanora subfusca* var. *bryonta*, *Cetraria juniperina* in *islandica* (pljučnik *), katerega je posebno obilno pod rušjem ali cretjem (*Pinus Mughus*) in drugod; potem *Thamnolia vermicularis*, *Cladonia gracilis*, *racemosa*, *alpestris* in mnogo drugih.

Svojih ljubčkov, znamenitih žužkov in polžkov bivajočih na tej planini tudi ne smem pozabiti; vsaj nekatere naj naštejemo, katere vselej, kedar tje gori zaidem, tako radostno poberam. Izmed velike družine štrkov (Carabici) živijo tu: *Cychrus Schmidti* in *rostratus*, oba pod kamenjem in prvi prav pri vrhu Grebena. Nekoliko niže doli živi *Nebria castanea* in *Carabus alpestris*; še niže zlasti pri rušji se nahajajo pod kamni *Licinus Hoffmannseggii*, *Feronia diligens*, *Jurinei*,

*) Bohinjski mah je napačna beseda za *Cetraria islandica*, ampak pljučnik je prava, kajti tako imenujejo ta lišaj povsod na Gorenškem in tudi drugod. Med lišajem in mahom je precejšen razloček; lišaj ni mah in mah ne lišaj.

Welensii, *Schmidti*, *Ziegleri*, *Panzeri*, *Mühlfeldii*, *unculata*, *Beckenhauptii*; potem *Amara spectabilis*, *montivaga*; *Treckus rotundipennis*. Iz mnogobrojne družine rivčkarjev živijo tu: *Otiorynchus pulverulentus*, *obsoletus*, *mastix*, *bisulatus*, *nobilis* (na cretji ali rušji) *elephantulus*, *auricomus*, na sleču (*Rhododendron*), *auricapillus*, *aterrimus*, *plumipes* in mnogo drugih.

Izmed polžkov je tu mnogoštevilno *Helix Schmidti* in *phalerata*, prvi le pri vrhu, drugi pa po vsi planini. Potem se nahajajo še: *Helix teucosona* in var. *ovirensis*, *Helix Ziegleri* in sicer ta polž le zdolej pod kočo; in poslednjič *Clausilia cerata*, *parvula*, *Bergeri*, *unguiculata* var. *granatina*.

Ako človek po takem Božjem vrtu sprehajaje se, ima oči in srce odprte za prirodo, ne more se odtrgati od čudežev vsemogočnosti Božje, ker le preživo so mu v spominu lepe, pomenljive besede Zveličarjeve: „Poglejte cvetlice (lilije) na polji, kako rastejo: ne delajo in ne predejo; pa vam povem, da še Salomon v vsi svoji časti ni bil tako oblečen, kakor njih ena.“ Ogle-dovaje in premišljevaje vse to se mu budi v srci besede prelepe pesmi Potočnikovega planinarja, da ves navdušen veselo zapoje:

Visoko vrh planin stojim,
V veselji rajskem tu živim,
Tam dol' ljudje prebivajo,
Veseli redko vživajo.
Prid vrh planin
Nižave sin!

In ves vtopljen v to rajsko radost hrepeni z Vodnikom sedečim na Vršacu:

Pod velikim tukaj Bogom
Breztelesen bit' želim,
Čiste sape sred' mej krogom
Menim, da že v neb' živim.
(Konec prihodnjič.)

Popotne črtice.

Spisal političen sitnež.
(Konec.)

Na Zidanem mostu zvem, da gre prvi vlak še le ob pol sedmih proti Ljubljani. Kaj tedaj početi? Štiri še ni ura, tedaj imam skoro tri ure še čakati. „Idimo v Radeče“, mi veli notranji glas, „bomo vsaj tudi ta mikavni trg zopet enkrat površno ogledali.“

Rečeno — storjeno. Zadenem svojo torbo na ramo in jo maham do broda, kjer me voznik spravi, ker sem bil sam in ne bi bil rad čakal, za dvojno plačo na ono stran.

Čez par minut sem v Radečah, ličnem trgu ob Savi. Ogledovaje to in ono stran sem kmalu na koncu in tu zagledam „komedijo“, t. j. panoramo, v kateri je bilo boje namalano videti, kako se Srbi in Črnogorci s Turki tepó. Zunaj pa se je lesketalo še veliko dobitkov, za katere je vsak, kdor je plačal vstopnino, dobil eno številko. Al tudi take zapeljive obljube menda do Radečanov niso imele dosti vpljiva, ker so lastniki pred kočo zijala in dolg čas prodajali. Tudi jaz jih nisem hotel motiti v tej interesantni zabavi, ampak vkrenil sem v gostilnico, da bi se ohladil s pivom. Zšel sem v „kazino“, vsaj sem to sklepal po tabli na zidu viseči, na kateri je bilo pod naslovom „Casino-Mitglieder“ zapisanih več imen. Strahú bled prašam kletarico, če sem res v taki levovi jami, in se pripravljam izpiti pivo na dušek, potem pa hitro pobegniti. Al kletarica mi odgovori: „Bila je tū res kazina, a zdaj ni več.“

„Kako, da ne?“ vprašam in postavim pomirjen le na pol izpraznjeni vrček nazaj na mizo.

Gosp. Šolar: Dva gospoda govornika sta bitko tožila, da znanstveno delovanje hira, a kakor precejšnje število dobrih Matičnih knjig kaže, ne hira v Matici, morebiti hira kje drugje. Izdala bila bi Matica še kaj več knjig, al zaradi varčnosti, na katero je odbor po pravih njenih vezan, ni smel tega storiti, moral je to, kar je poprej preveč potrosil, lani nekoliko poravnati, in potem bo vprihodnje zopet mogoče, več na svitlo dati. Za izdavanje znanstvenega časnika naj se dobijo spretni uredniki; če bode časnik res tako koristen, kakor nekateri mislijo, segli bodo naročniki po njem in njegov obstanek bil bi potem zagotovljen; garancije Matične mogle bi pa le odvisne biti od razmér med vredniki njegovimi in pa Matico, katerih pa danes še ne poznamo.

Dr. Strbenec: Jaz tudi sedim v odboru, a ni mi znano, da bi stališče odbora Matičnega bilo enostransko. Ko bi tako bilo, kakor smo ga popisane slišali, sprejel bi bil lani ponujano mu cerkveno zgodovino in jo na svitlo dal, pa bi bil opustil kaj družega, a tega ni storil. Če nameravani časnik bode dober, našemu slovstvu primeren, vzdrževal se bode sam, sicer pa imamo dandanes že preveč časnikov, ki več ali manj hirajo vkljub toliki slov. inteligenciji, ki za-nje piše.

Gosp. Flis: Da Matica pri izberi člankov ni enostranska in preočljiva, to nam kaže, da v lanskem „Letopisu“ ni zavržla sestavka, akoravno diši po Darwinu. Sicer pa naše ljudstvo nič ne zgubi, če ne pozná Moleschettov, Schoppenhauerjev, Darwinov in družih tacihi filozofov.

Gosp. Parapat pravi, naj se razpravlja Raičev predlog o znanstvenem časniku in ne zahaja v razpravo občnih principov. Če bo znanstveni časnik dober, se ni bati, da bi propal. On je za-nj.

Predsednik dr. Bleiweis sklepa dolgo debato o tem, da odbor, ki bode končno sklepal o znanstvenem časniku, kateri je bil danes občenemu zboru le v razgovor predložen, na znanje vzame vse objave zborove, ki so se le bolj v glavnih vprašanjih gibale, pa ne segle v mnogotere drobnosti, ki se določiti morajo, kedar gre za izdavanje takega časnika. Slišali smo danes od ene strani samo očitania odboru Matičnemu, da ne dela prav, da ne izdaja pravih knjig, da zemljevidi, ki jih Matica izdaja, so slabi, da Matica nima zaupanja pri mladi generaciji itd. Naj mi pa zdaj tudi tisti gospodje, ki so toliko nezaupnic dali Matičnemu odboru, dovolijo vprašanje: kaj pa je s tistim društvom, ki je bilo l. 1872. na kljub Matici od nasprotnikov njenih pod imenom „pisaateljskega društva“ osnovano in je že po 3 gl. letnih doneskov od svojih udov nabiralo? Kaj je to tako gloriozno svetu oklicano društvo slovenskemu občinstvu v 5 letih spisalo in na svitlo dalo? Kje je napovedana spomenica Preširnova? Kje je celo to društvo? To naj zadostuje današnjim kritikam, katere pa ne bodo zadrževale odbora, da ne bi vestno spolnoval dolžnosti, ki mu jih nakladajo Matična pravila. Zato bode resno prevdaril danes slišana mnenja o znanstvenem časniku; ako bi pa on po vsestranskem pretresu ne mogel priti do takega gotovega sklepa, sklical se bode občni zbor čez par mesecev, da se stvar končno dožene.

S tem je bila razprava o znanstvenem časniku končana.

O obravnavi 7. programove točke, to je, o razpošiljanji knjig in iztirjevanji letnih doneskov je predsednik zboru razložil vzrok, zakaj je to vprašanje prišlo občenemu zboru v razpravo. Govorili so o njem gg.: Gutman, Spendal, Robič in dr. Po-

klukar. Sprejeti so bili predlogi tako-le se glaseči: Dolžniki naj se še enkrat resno opomnijo plačila z dostavkom, da se izbrišejo iz vrste Matičnih udov, ako ne odrajtajo dolgá; — vprihodnje naj se letnina pobira takrat, ko se Matične knjige razpošiljajo, a knjige ne izročé nikomur, predno letnine ni odrajtali; — gosp. poverjeniki naj udom polo za vplačevanje razpošiljajo.

V 8. programovi točki je nasvetoval g. Gutman, naj bi se v „Letopis“ tudi sprejemalo več člankov zabavnih; dela Jul. Verne-a že skoro v vse jezike Evropske predstavljena bila bi jako ugodna; letos naj bi se začelo s „potovanjem okoli sveta v 80 dnevih“ ali v „letopisu“ ali v posebni knjižici. — Gospod Šolar omenja, da so letopisi prejšnjih let donášali zabavno berilo; lani ni odbor dobil nobenega. O Jul. Verneevih delih bilo bi določiti, ali naj bi se izdajalo z ilustracijami ali brez njih. Gosp. Gutman misli, da bi podob treba ne bilo, ki bi stroške preveč pomnožile. — Predlog se sprejme.

Ko predsednik za skrutinatorje 420 volilnih listov imenuje gospode Kluna, Robiča in Stegnarja, se seja konča.

Za odbornike so bili izvoljeni gospodje: dr. J. Strbenec, Herman, Tomšič, Kosár, dr. Poklukar, Šavnik, dr. Tonkli, Sovan stareji (vsi prejšnji in pa K. Klun s 274 glasovi. *)

Ozir po domovini.

Spomini na planine.

I.

(Konec.)

Res! dobro in prijetno je bivati na planini pri tiho-jasnem, ugodnem vremenu. Ali kaj, ko človeku ni dano, po volji uživati planinskega veselja! In tako sva morala tudi mi dva posloviti se od planine ter misliti na odhod, na povračitev proti domu, kajti čas je le prenašlo potekal, ura je kazala na času že 1. čez poludan. Veselega in zadovoljnega srca se toraj vzdignevala, a ko se prestopiva, se snujejo nove muhe v moji glavi; obšla me je namreč misel, spustiti se v Kokro, da bi vendar enkrat videl tisto znamenito, na steno prislono gred ali lojtro, po kateri so nekadaj drug drugemu podajali ovce, da so jih tako spravili v Dolge njive. Pastir pokaže nama stezico ter pravi, da kakor vidi naju hoditi, sva v dveh urah gotovo v Kokri pri cerkvi. Tedaj hajd navzdol po novi, neznani poti! Kmalu sva bila pri gredi. Videti strmo pečino, na katero je

*) „Novice“ morajo odločno zavriniti opazko „Narodovo“, ki suče svoj spisak o volitvah M. odbornikov tako, kakor da bi bile „Novice“ le „na vitez“ prof. Šuklje-a stavile za kandidata, češ, da „so „Novičarji“ za hrbtom proti njemu agitirali.“ — „Novice“ so prof. Šuklje-a, predno je v zboru razvil svoj program, za kandidata stavile zato, ker je M. odboru na ljubo prevzel revizijo Krsnikove zgodovine ter za Matico že kaj storil. Da je „Danica“, o kateri se „Narod“ dela, kakor da bi nič o njej ne vedel, nasproti mu stavila gosp. Kluna, gotovo tudi za odbornika M. sposobnega rodoljuba, ki menda tudi zasluži mesto med slov. „inteligenco“, morejo li „Narodovci“ braniti to „Danico“? Po priporočilu „Novic“ je prof. Šuklje dobil kakih 180 glasov; od specifičnih „Narodovcev“, ki so v hudi jezi izbrisali kar vse prejšnje odbornike in edino le prof. Šuklje-a volili, dobil je le kakih 12 glasov. To je resnica nasproti čenčam!

Vred.

gred naslonjena, malo groza obide, ko pa m vodnik stopivši na prvi klin zagotavlja, da so klini še trdni, prestavljam tudi jaz svoje noge srčno za njim. Na zadnjem klinu se ozrem kviško ter ogledujem to predrzno napravo. No, v novjšem času so spodej čez pečine izdolbili stopine ter napravili stezico ovcam in kozam, da jih ni treba tako težavno po gredi spravljati v planino. Stala sva zdaj pod gredjo; a kaj pa zdaj? ko imava pod sebo strašen prepad, nad katerim bova morala po jako vegasti steni dalje plaziti se. Mojemu tovarišu začjenja srčnost vpadati, srce mu je tako rekoč v hlače zlezlo. Gospod, tu čez pa ne bova prišla! zakliče. Kako je to, da ne, ga zavrnem. Če koze in ovce, ako pastirji in drugi pridejo, zakaj bi potem midva ne?

Tudi meni je bilo tesno pri srcu, polival me je kurji pot, ko vidim veliko smrtno nevarnost; zakaj ko bi človeku tu spodrsnilo, bi telebil čez pečino v prepad in bi se težko spet pobral. Srčno rad bi lezel nazaj po gredi in po prvem potu se podal proti domu, pa kaj tacega storiti sem se nekaj sramoval, nekaj se mi pa tudi ni ljubilo zopet navkreber lezti. Zato rečem šaljivo: veste kaj, požaljenko (grevengo) obudite, potem pa srčno naprej. Ako se prekucnete čez stene, pa ne bo treba vam hoditi. Te besede so zmagale. Jame se varno pomikati naprej, zdaj plezavši z mehkim zadnjim delom života, zdaj po konci stoječ previdno in varno prestavlja noge, in enako se pomikam tudi jaz za njim. Ko na drugo stran, kjer nobene nevarnosti več ni, prav po polževo pridrpajsava, se vstopi vodnik pred me in pravi: veste kaj, veliko sem že prehodil in prelezel, tudi marsikaterega spremljeval na planine, pa po tako nevarnih mestih in s tako predrznim in srčnim človekom kot ste Vi, pa svoje žive dni še ne. Hvala Bogu, rečem jaz, da sva le tu sem zdravih udov prilezla, zato ga bova pa v Kokri na srečno prestano nevarnost in ves današnji in včerajšnji trud en kozarec več spraznila, kot po navadi.

Za prestani strah mi je Bog novo veselje naklonil. Tukaj namreč zagledam na melinah za me prav novo cvetlico, katere do tega dneva na vseh svojih potih še nikjer nisem našel. Imé ji je Drypis spinosa, ki tu v obširnih grmičkih prav obilno raste. Da-si je bila moja škatlja že polna raznih stvari, vendar poberem nekaj stebelc te lepe cvetlice in jih k drugim pritlačim. Po tem dokončanem poslu jo vlijeva po melini, da se je kar kadilo za nama. V dobri uri sva bila v Robu, ob treh pa v Kokri pri mežnarji, kakor je nama pastir v Dolgih njivah prerokoval. Gospodinja napravi nama, kolikor je zmogla in umela, dobro kosilo, katero je najnima praznima želodcema jako dobro teknilo. Dobra dolenjska kapljica je zopet okrepčala vtrudene ude, da sva prav veselega srca in lahkih nog jo mahala po cesti skozi prijetno dolino Kokriško proti Predoru. Tukaj stisnem spremljevalcu zaslužno plačilo v roko, ki pobere bližnjo pot čez Možance v Stefanovo vas, jaz pa proti Viševku, obložen z lepimi prirodnoslovnimi zakladi.

S. Robič.

Književne novice.

* „Pučke novine“, ki so letos začele izhajati v Zagrebu, osnovane, kakor smo povedali, po izgledu „Novic“, kr. deželna vlada Hrvaška s toplo besedo priporoča podžupanijam in mestnim občinam, c. k. general-komanda pa okrajnim uradom, da naj list širijo med ljudstvom poduka potrebnim. — Vrle „Novine“ po vse zaslužijo ovo priporočilo, ki nam kaže, kako ves drugačen je začetek „Pučkih novin“, kakor je bil začetek „Novic“, ki so dve leti na Dunaji koledovati morale, da

so dobile dovoljenje izhajati; ko so ga po velikih težavah 1843. leta dobile, sumičile so se, da so za njimi — Ruski rublji!

* *Matica Hrvatska* pripravila je za l. 1876. svojim članovom sledeče knjige: „Put oko zemlje“ od Julesa Verne-a, „vjekopis Stanka Vraza“ in „korespondenciju“ od Fr. Petračića, od Andersena pa „Izabrane priče.“

* *Hrvatski učitelj*, časopis za školu i dom“ zove se list, ki je namesti „Školskoga prijatelja“ začel izhajati v Zagrebu.

* „*Hrvatska pčela*“ izhaja v Varaždinu. Cena lističu, ki 1. dan vsacega družega meseca pride na svetlo, je 50 krajc.

Mnogovrstne novice.

* V severni Ameriki v državi Majne so sklenili, da se vsaka kletev ob nedeljah in praznikih kaznuje z 2 dolarjema, v delavnikih pa z 1 dolarjem. Kar se bo iz teh kazni skupilo, tega se polovica obrne za napravo državne norišnice, polovica pa za druge državne potrebsčine. To je pač pametna naprava, vredna, da bi se tudi pri nas vpeljala namesti kakega družega davka.

* *Štempeljske marke*, ki so prišle 1. dne t. m. ob veljavo, se morejo do konca aprila t. l. zamenjati za nove. Kdor pa ta čas zamudi, ne dobí za tako marko nobenega povračila več.

* *Tudi judje so se oglasili o Turških homatijah*. Govori se, da 80 milijonov goldinarjev ponujajo sultanu za odstop Palestine (svetih dežel). Nadjajočih se te kupčije izgubljenih ovac rodú Izraelskega se zbira zdaj od dne do dne več v oni deželi.

Politične stvari.

„Viribus unitis.“ *)

Ko je Njihovo Veličanstvo cesar Franc Jožef I. dne 2. decembra 1848. leta ob času vnanjih in notranjih prekucij stopil na prestol staroslavne monarhije Habsburške, si je gledé na nevarnosti, katere so takrat stresale cesarstvo, izvolil geslo: „Viribus unitis“ (z združenimi močmi) ter ga napisal na prapor, pod katerim je namenil cesarstvo pripeljati do notranjega miru in vnanjega svita.

Zvesti svètniki, hrabra armada, Ruska pomoč in povsod zopet vzbujajoča se državljanska zavest — vse to je pripomoglo v spolnitev vladarjeve najgorkejšje želje, da se je poveljalo cesarstvo vtrjeno in častno zopet na prejšnjo veljavo.

Kaj je pa presvitli vladar mislil z besedama „Viribus unitis“, to je naznanil sam večkrat z lastnim jasnim izrekom: „Jaz hočem, da so vsi moji narodi srečni in zadovoljni.“

Da oni izrek ni bil le prazna beseda, ampak resnična volja cesarjeva, to je pokazal mnogo mnogokrat po delih velikodušnosti in ljudoljubja. Odpovedal se je podedovanemu svitu samolastne vladarske oblasti in podal svojim narodom ustavo, nadja se, da jih s to

*) Vzeli smo ta članek iz (nekonfiscirane) „Agramer Presse“, ki od novega leta v nemškem jeziku izhaja v Zagrebu in z možato besedo zagovarja pravice Slovanov v Avstriji in odkritosrčno brani vse, kar je podslomba za ohranjenje mogočne in srečne Habsburške monarhije. To je edini časnik, kateremu je „Presse“ imé, pa ne hodi poti onih družih „Press“, ki so največ zakrivile, da smo v Avstriji dandanes tam, kjer žalibog — smo!

Vred.